

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Investidura com a "Honoris Causa" per
la Universitat de València a Francesc de
Borja Moll i Casanovas

Discurs d'acceptació

València, 19 d'octubre de 1984

Excel·lentíssim i Magnífic senyor Rector,
Magnífiques Autoritats,
Distingits Col·legues,
Senyores i Senyors:

Per greus deficiències de salut me veig impedit d'assistir a l'acte de la investidura de doctor honoris causa amb què la Universitat de València ha volgut honrar-me. Com que no es tracta d'una indisposició passatgera sinó de defallences produïdes pel pes dels anys, no he pogut tampoc preparar una lliçó d'investidura per correspondre dignament a tan alta distinció. Però me considere obligat a expressar al Rectorat i al Claustre de Professors la meua gratitud més profunda per l'alt honor que han volgut fer-me amb aquest nomenament.

Si anàvem a examinar les motivacions més remotes d'aquest acord, hauriem de remuntar-nos més de seixanta anys enrere, perquè a l'estiu del 1921 ja me trobava acompanyant Mn. Antoni Mª Alcover en un viatge d'estudi en el qual recorreguérem desset poblacions del País Valencià on férem abundant replega de paraules populars. L'any 1935 vaig fer un altre viatge d'estudi del valencià en companyia de l'enyorat Manuel Sanchis Guarner, recollint informació destinada a l'*Atlas Lingüístico de la Península Ibérica* organitzat pel Centro de Estudios Históricos de Madrid. En la postguerra vaig fer un altre viatge de replega de paraules en poblacions del litoral valencià, destinada a l'*Atlante Lingüístico Mediterráneo* que tenia el seu centre d'elaboració en la ciutat de Venècia.

Els viatges de recerca tingueren un amplíssim complement en l'estudi d'obres literàries antigues i modernes, i tot plegat constituí la base de l'abundant documentació valenciana incorporada a la calaixera o fitxer on Mn. Alcover reunia els materials per a la gran obra que ell havia iniciat amb el títol de *Diccionari de la llengua catalana* i que després, per motius d'estratègia política i editorial, havia canviat en *Diccionari Català-Valencià-Balear*.

Moltes vegades hem lamentat aquest canvi de nom, que en una impressió superficial pot semblar una rectificació del concepte de la nostra llengua per part de Mn. Alcover (i així ha estat presentat sovint davant el públic mallorquí poc informat en qüestions lingüístiques).

Però Mn. Alcover es cuida prou d'explicar que la seua visió de la unitat de la llengua no havia canviat gens ni mica, i, a més, incorporà al nom de *Diccionari Català-Valencià-Balear* un llarg la nostra llengua, quan deia: "*Inventari lexicogràfic i etimològic de la llengua catalana en totes les seves formes literàries i dialectals, recollides dels documents i textos antics i del parlar vivent al Principat de Catalunya, al Regne de València, a les Illes Balears, al departament francès dels Pirineus Orientals, a les Valls d'Andorra, al marge oriental d'Aragó i a la ciutat d'Alguer de Sardenya*".

Ara que la nostra llengua, en virtut de l'Estatut de la Comunitat Autònoma valenciana, ha estat reconeguda com a llengua oficial amb el nom de valencià, el nom que Mn. Alcover dona al Diccionari resulta ajustat a la realitat estatutària, i el seu subtítol ajuda a donar suport a les reivindicacions lingüístiques que es manifesten al departament dels Pirineus Orientals (també anomenat "Rosselló" o "Catalunya Nord"). Amb ple respecte de les modalitats lingüístiques dels diferents territoris on és parlada, la nostra llengua és ensenyada i emprada públicament, sota la responsabilitat dels respectius Governos autònoms, combinant sàviament la fonamental unitat de la llengua, patentades de l'edat mitjana, amb la riquesa de les aportacions populars i literària de cada territori.

Confie de no pecar d'immodèstia si dic que això és possible en part gràcies al Diccionari que Mn. Alcover concebé com a diccionari "complet", que és sens dubte el més complet que s'ha fet, d'una llengua romànica, al qual he dedicat quaranta anys de la meua vida (amb l'ajuda, durant disset anys, del gran amic i filòleg valencià Manuel Sanchis Guarner).

Aquelles recerques del valencià parlat, complementades amb l'estudi i classificació de la llengua escrita (tant dels grans autors valencians medievals com dels de la Renaixença del segle XIX i dels contemporanis, així com l'aportació de milers de fitxes per part de corresponsals i l'atenció constant de Sanchis Guarner a les formes valencianes en la preparació de materials per a la redacció del Diccionari) asseguren que la presència valenciana en aquest gran inventari lexicogràfic resulta perfectament equilibrada amb la de Catalunya i de les Illes Balears.

La magnitud d'aquesta empresa i les seues implicacions socials contraposades eren, naturalment, objecte de crítiques i de discussions; però sempre vaig procurar que l'obra se realitzara al marge de la política, i aquest és el secret de la seua salvació definitiva.

Cas insòlit en la història de la Lingüística, una obra típicament científica havia arribat a bona conclusió en les mans d'un iniciador i d'un continuador que no havien freqüentat les aules universitàries; però no li ha mancat el reconeixement per part de les institucions acadèmiques. Poc temps després d'acabar-se la publicació del Diccionari, una Universitat estrangera com la de Basilea, li dongué la seua aprovació pública atorgant-me el doctorat honoris causa l'any 1964. Sens dubte pesà, en l'adopció d'aquell acord, l'opinió del gran filòleg i amic Germà Colon, que ha impulsat una important "escola suïssa de Catalanística" i amb el qual tinc l'honor de compartir avui la investidura valenciana. Deu anys després me l'oferia la Universitat de Barcelona; el 1982 ho féu la novíssima Universitat de Palma de Mallorca, i ara, amb el doctorat honoris causa de València, queda completada l'adhesió de les tres institucions germanes que presideixen l'estudi científic i oficial de l'idioma característic del Rosselló, de Catalunya, del País Valencià i de les Illes Balears. I aquest és el motiu principal del meu profund agraïment pel doctorat amb què m'haveu volgut tangeberosament obsequiar.

Jo hauria volgut demostrar el meu agraïment a la Universitat i també a la terra valenciana: aquesta terra lluminosa on tinc molts i bons amics i un esplèndid repertori de records, de simpaties i de matèries d'estudi que m'hauria agradat ampliar en ocasió d'aquesta solemne cerimònia. M'havia proposat de fer-ho amb una llicció inaugural sobre el valencià, que fos al mateix temps la crònica de les meues activitats desplegades durant més de trenta anys en col·laboració ab el gran valencià Manuel Sanchis Guarner.

Per desgràcia, les meues fallides de salut, freqüents en els darrers anys, han augmentat molt d'ençà que en vaig complir vuitanta, i han fet impossible la realització del meu projecte de presència personal en aquest acte.

A les Autoritats i Professors d'aquesta Universitat i a totes les persones físiques i jurídiques que han intervingut en l'organització d'aquest acte acadèmic, vull transmetre l'expressió de la meua sincera gratitud i el meu desig de demostrar-la amb fets positius de caràcter científic que potser encara tindrè ocasió de realitzar si el nom Déu me concedeix salut i forces en què puga recolzar la meua col·laboració.